

УДК 336.5:339.9
DOI 10.15673/fie.v16i4.3062

Савенко І.І.

доктор економічних наук, професор
кафедра менеджменту та логістики
E-mail: iisavenko52@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-7901-6360

Седікова І.О.

докторка економічних наук, професорка
завідувачка кафедри менеджменту та логістики
E-mail: irina-sedikova@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-5684-6927

Асауленко Н.В.

Ph.D., доцент
кафедра менеджменту та логістики
Одеський національний технологічний університет
вул. Канатна 112, м. Одеса, Україна, 65039
E-mail: nataliya.asaulenko@ukr.net
ORCID: 0000-0001-7057-4614

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИВАННЯ В УМОВАХ РИЗИКУ ТА НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Стаття присвячена актуальним проблемам ефективності інвестування в умовах ризику та невизначеності, які зумовлені сучасними викликами в економіці України, такими як військові дії, економічна нестабільність, корупційні ризики, зруйнована інфраструктура та нестача капіталу. Розглянуто поняття ризику та невизначеності, їх взаємозв'язок та відмінності, а також вплив на прийняття інвестиційних рішень. Особливу увагу приділено аналізу методів оцінки ризиків, включаючи диверсифікацію, хеджування та партнерство з державою, що дозволяє зменшити негативний вплив невизначеності. Акцентовано увагу на ролі держави у стимулюванні інвестиційної діяльності. Розглянуто значення державно-приватного партнерства, індустриальних парків, а також законодавчих ініціатив, спрямованих на залучення іноземних та внутрішніх інвесторів. Зазначено, що індустриальні парки виступають місцем для швидкого старту бізнесу за рахунок наявної інфраструктури діяльності та спрощеним умовам ведення.

Приділено увагу викликам для інвесторів в умовах воєнного стану, включаючи зростання військових ризиків, економічну нестабільність, стійкість у доступі до фінансування, правову невизначеність та відтік робочої сили. Автори відзначають значний потенціал України як інвестиційного майданчика за критеріями її стратегічного розташування, природних ресурсів, технологічних можливостей та активізації реформ, спрямованих на покращення інвестиційного клімату.

Ключові слова: інвестування, ризик, невизначеність, проекти, управління, ефективність, глобалізаційні процеси

ONUT
Open Access

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. В умовах глобалізаційних процесів, нестабільної політичної ситуації, військового вторгнення РФ, корупційних проявів та зростання неформальної економіки значно знизили інтерес іноземних інвесторів до України. Однак, враховуючи стратегічний курс на євроінтеграцію, держава продовжує впроваджувати реформи, спрямовані на покращення інвестиційного середовища та вирішення існуючих проблем. Дослідження проблем ризиків та невизначеності є особливо актуальним для України, де суб'єкти господарювання функціонують у нестабільній економічній ситуації, валютних коливань і постійних змін регуляторного середовища. У цьому контексті адаптація міжнародних практик оцінки інвестиційних проектів до локальних умов стає одним із ключових завдань сучасної економічної науки. Ефективне управління інвести-

ційними проектами є одним із ключових чинників забезпечення стійкого економічного зростання. Зважаючи на це, розробка і впровадження міжнародних ефективних методів оцінки інвестицій стають пріоритетними для підприємств та інвесторів. Розуміння специфіки ризиків та способів їх мінімізації дозволяє не лише знижувати ймовірність втрат, але й підвищувати рентабельність інвестицій, сприяючи довгостроковому розвитку.

Аналіз останніх публікацій по проблемі. У рамках теми дослідження, оцінці ефективності інвестиційних проектів в умовах ризику та невизначеності, присвячені наукові пошуки багатьох науковців, економістів та практиків. Серед найвідоміших варто виділити наступних: Г. Марковича – лауреата Нобелівської премії з економіки за створення теорії «портфеля», яка є основою управління ризиками в інвестиційній діяльності. У. Шарпа – розробника моделі оці-

нки капітальних активів, яка враховує ризик для визначення вартості капіталу, Дж. Кейнса – відомого економіста, чиї ідеї щодо невизначеності в економіці заклали основи сучасного аналізу ризиків, Ф. Блека і М. Шоулза – авторів моделі ціноутворення опціонів. Серед українських науковців, слід виділити В. Гейця, автора численних праць з економічного прогнозування, управління ризиками та інвестування, О. Мертенса, автора досліджень з інвестиційного менеджменту, О. Кузьміна, наукові пошуки якого спрямовані на розв’язання проблем ризик-менеджменту, М. Чумаченка і Г. Кіндрацьку авторів робіт з інвестування, управління підприємствами та оцінки ризиків. Проблему ефективності вибору інвестиційних проектів досліджували такі зарубіжні науковці як Р. Бауэр, Е. Коллар, Г. Бирман, а також українські економісти: О. Василик, О. Востряков, О. Загородніх, С. Смоляк, В. Гранатуров, І. Плужников та інші.

Формулювання цілей дослідження. Дослідження проблеми оцінки ефективності інвестиційних проектів в ризикових умовах та невизначеності є багатоаспектним і актуальним. Основним аспектом новизни даного дослідження виступає синтез існуючих підходів.

Метою цієї статті є аналіз ризиків та невизначеності при оцінці інвестиційних проектів та розгляд методологічних підходів до їх мінімізації.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. Категорії «невизначеність» і «ризик» відіграють важливу роль в суспільстві та економіці зокрема. Будучи складовою частиною умов господарської діяльності, невизначеність є основою складних і важливих економічних процесів, пов’язаних зі створенням продукції. Різноманіття ситуацій і проблем, що виникають на підприємствах різного рівня і видів діяльності, породжує бажання позначити кожне джерело невизначеності своїм ризиком.

Під невизначеністю розуміють «неповноту або неточність інформації про передумови, умови або наслідки проекту...» [1]. Випадковість настання події

означає неможливість точного визначення часу і місця її виникнення. Невизначеність пояснюється тим, що економічні проблеми по суті зводяться до завдання вибору з певної кількості альтернатив (найбільш оптимальної). У той же час суб’єкти господарювання не завжди володіють методиками аналізу ситуації для прийняття оптимального рішення. В процесі реалізації проекту учасники отримують додаткову інформацію про модальності реалізації, що зменшує раніше існуючу невизначеність. У сучасній економічній теорії категорія «ризик» виступає як «індикатор» невизначеності. Вітлінський В. В. визначає «ризик – це подія (група) пов’язаних між собою випадкових подій, які завдають шкоди об’єкту» [2]. Гранатуров В. М. дає таке визначення «ризик – це ймовірність виникнення несприятливих подій або результатів, які можуть вплинути на досягнення цілей. У контексті інвестицій ризик характеризується можливістю фінансових втрат або недосягнення очікуваної віддачі на вкладені ресурси» [3]. Відповідно до ДСТУ 4397:2005: «ризик – це небезпека (загроза) виникнення негативних подій чи наслідків у процесі діяльності, що залежить від наявних умов та дій» [4].

Ризик відображає ймовірність негативних наслідків для інвестора, тоді як невизначеність відображає відсутність точної інформації щодо майбутнього. Серед основних факторів ризику можна виокремити ринкові, операційні та фінансові ризики. Невизначеність проявляється через політичні, економічні та технологічні фактори.

Основна відмінність між ризиком і невизначеністю полягає у розумінні особи, що приймає рішення, ймовірних наслідків від реалізації прийнятого рішення. «Невизначеність – це ситуація, за якої немає повної або точної інформації про майбутній розвиток подій, що ускладнює прогнозування та прийняття рішень» [5]. Авторами проаналізовано схожості та відмінності понять «ризик» і «невизначеність» (див. табл. 1).

Таблиця 1

Схожість та відмінності понять «ризик» і «невизначеність»*

Схожість	Відмінність	
	Ризик	Невизначеність
Належність до невизначеності майбутнього. Обидва поняття, пов’язане з тим, що майбутнє не є передбачуваним і результати певних дій можуть відрізнятися від очікуваних. Вплив на прийняття рішень. І ризик, і невизначеність створюють складності для ухвалення рішень, особливо в інвестиційній сфері. Вони вимагають додаткового аналізу, оцінки та управління. Розгляд у рамках теорії ймовірності. Невизначеність фактично розглядається як ширше поняття, у випадку багатьох вона формалізується в ризик за допомогою ймовірного аналізу	Інформаційна база	
	наявність певної інформації, яка дозволяє оцінити можливості сценарію розвитку подій	повідомляють через шлюб або повідомляють інформацію про майбутнє, що робить оцінку подій складною або неможливою.
	Рівень управління	
	традиційно є контрольованим, після чого можна розробити стратегії його зниження (диверсифікація, страхування, хеджування тощо).	менш контрольована, після чого часто неможливо перебачити або вплинути на її джерела.

Продовження табл. 1

Схожість	Відмінність	
	Ймовірність і вимірність	
	має вимірюваний характер, після чого можна оцінити ймовірність настання подій та їх слідки. Наприклад, ризик втрати 10% інвестицій можна оцінити через ймовірний аналіз	не завжди піддається вимірюванню, після часто немає достатньої інформації для визначення ймовірності. Наприклад, вплив нових політичних змін на ринок
	Приклади	
	коливання валютного курсу, яке впливає на дохід інвестора (можна спрогнозувати через моделі).	майбутня політична нестабільність, слідки якої важко перебачити або виміряти

*розроблено авторами

Попри високі ризики, інвестування в Україну має значний потенціал завдяки стратегічному розташуванню, природним ресурсам і технологічному потенціалу. За даними НБУ «обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України у 2021 р. становив 65746,8 млн дол. США, 2022 р. 50986,7 млн дол. США, 2023 р 6 млн дол. США» [6].

«Міністерство економіки повідомило, що за підсумками першого кварталу 2024 року зростання

економіки склало близько 4,5 % ($\pm 1\%$). Показник став результатом стабільної роботи морських транспортних маршрутів, розширення виробничих потужностей у добувній галузі, збільшення обсягів виробництва мінеральних продуктів, підвищеного попиту на будівельні послуги та активізації споживчої діяльності» [7]. На рис. 1 наведено основні країни-інвестори

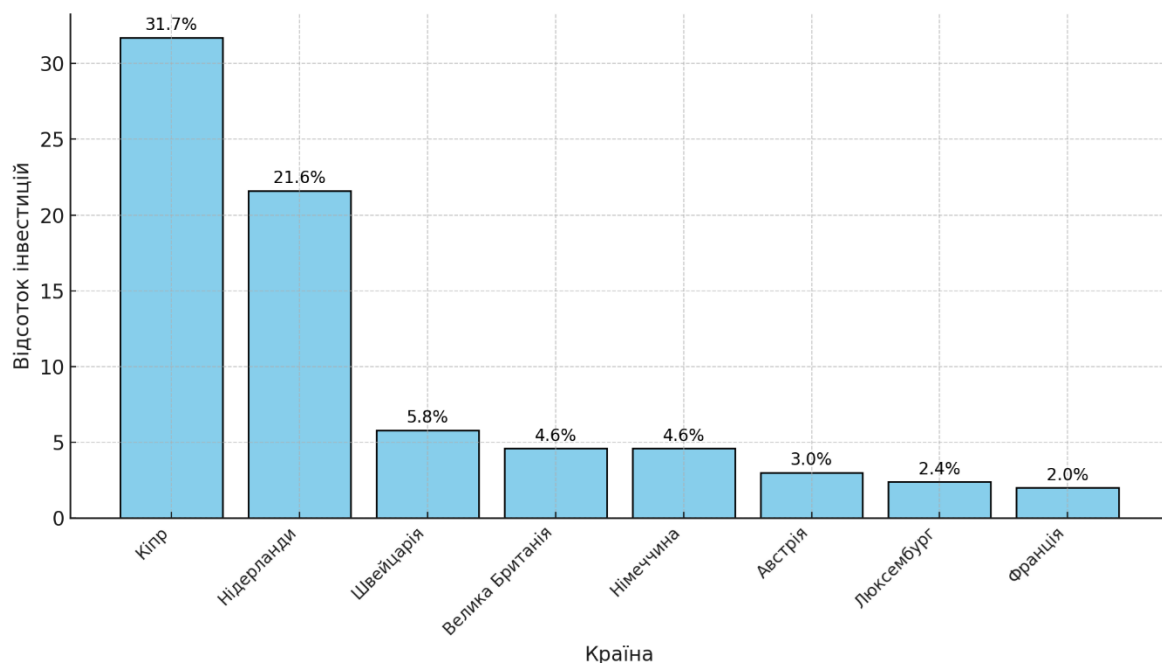

Рис. 1. Основні країни-інвестори у 2021-І кв-л 2024 рр.

*розроблено авторами за даними [6, 7]

У контексті військової агресії РФ та запровадження воєнного стану на території України Верховна Рада та Уряд активно працюють над відновленням економічної діяльності, підтримкою українського бізнесу та створенням сприятливих умов для залучення іноземних і внутрішніх інвестицій. Для стимулювання доходу стратегічних інвесторів, підвищення привабливості України як інвестиційного майданчика, створення нових добре оплачуваних робочих місць та зміцнення конкурентоспроможності еконо-

міки ухвалені важливі законодавчі ініціативи, спрямовані на державну підтримку великих інвестицій та прийнято низку Законів: «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реалізації інвестиційних проектів із значними інвестиціями». Основна мета цих Законів полягає в заохоченні внутрішніх і зовнішніх інвестицій шляхом спрощення вимог до реалізації значущих інвестиційних проектів. Вони спрямовані на вдоско-

налення механізмів державної підтримки реалізації таких ініціатив, які мають створити вигідні умови для більшого кола інвесторів, сприяти збільшенню кількості масштабних інвестиційних проєктів і стимулюватиме розвиток регіонів, де вони реалізуються.

Як показує світова практика, дієвим механізмом пришвидшення запровадження наукових розробок у виробництво виступають індустріальні парки. Також індустріальні парки виступають одним із дієвих інструментів залучення інвестицій. Вони являють собою промислові майданчики, які пропонують компаніям з інших країн можливість перенести свою діяльність з призначення диверсифікації ланцюгів постачання. Завдяки такому парку значно скорочується час, необхідний для пошуку відповідного місця, початку будівництва та введення об'єктів в експлуатацію, що забезпечує швидкий старт бізнесу [8].

Згідно Реєстру індустріальних парків (2023 р.) включено 60 промислових майданчиків. За даними Мінекономіки у 2022 р. було створено 14 індустріальних парків. Аналіз наявних звітів показує, що найвищий рівень забезпечення інфраструктурою є у восьми індустріальних парках (Соломоново, Мироцьке, Вінницький, Вінницький кластер холодильного машинобудування, Ланнівський, Спарроу Парк Львів, Л-Таун, Біла Церква) [9].

Закон України «Про індустріальні парки» встановлює спрощений механізм передачі земельних ділянок у межах індустріальних парків в оренду чи власність. Цей закон регулює довготривалі господарські відносини, забезпечує державну підтримку розвитку офіційно зареєстрованих індустріальних парків. Підтримка реалізується за рахунок державного, місцевих бюджетів, а також інших джерел. Держава забезпечує супровід інвесторів, допомагаючи їм у вирішенні питань, пов'язаних із розвитком індустріальних парків, через центральні та місцеві органи влади, спеціалізовані установи та організації.

Державно-приватне партнерство виступає одним із дієвих інструментів залучення додаткових інвестицій у державний сектор економіки України, є ефективним механізмом, що сприяє налагодженню співпраці між бізнесом і державними установами. Держава забезпечує дотримання вимог чинного законодавства України щодо діяльності приватних партнерів, яка здійснюється в рамках укладених договорів та гарантує захист їхніх прав і законних інтересів.

Рівень інвестування України в умовах ризику та невизначеності має велику кількість факторів, серед яких економічні, політичні, соціальні, а також глобальні макроекономічні тенденції. Основні аспекти цього питання наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Фактори впливу на рівень інвестування*

	Ризики	Невизначеність	Підхід до інвестицій
Загальні тенденції інвестування в умовах ризику	Інвестори оцінюють політичну стабільність, військовий конфлікт, макроекономічну тривалість (інфляція, валютні коливання, дефіцит бюджету)	Зміни законодавства, складності із захистом прав власності, бюрократичні бар'єри	У таких умовах інвестори зазвичай обирають галузі з високим потенціалом прибутку, навіть попри високі ризики (наприклад, сільське господарство, IT-сектор, енергетика)
Структура інвестицій в Україні	Прямі іноземні інвестиції В останні роки вони є основним джерелом капіталу, але їх рівень відрізняється від геополітичної ситуації	Внутрішні інвестиції Українські підприємства продовжують інвестувати в модернізацію виробництва, незважаючи на невизначеність	
Інструменти управління ризиками для інвесторів	Диверсифікація портфелю: розподіл капіталу між великими галузями чи регіонами. Хеджування : використання фінансових інструментів для страхування від валютних чи цінних коливань. Партнерство з державою: участь у державно-приватних об'єктах, які мають гарантії з боку уряду.		
Динаміка в умовах невизначеності	Економічні стимули: уряд України працює над створенням сприятливих умов для інвесторів (податкові пільги, експортно-кредитні агенції). Глобальна підтримка: фінансування міжнародними організаціями (МВФ, ЄС) позитивно впливає на впевненість інвесторів.		

*розроблено авторами

«Експерти оприлюднили статистику негативного впливу на інвестиційний клімат в Україні. Відповідно до опитувань: 12 % компаній помітили значне поліпшення умов для інвестування, 39 % не відчували жодних змін за останній рік і ще 49% відзначили певне погіршення умов для інвестицій» [10].

Основні виклики для інвесторів в Україні під час війни включають:

1. Військові ризики: Продовження конфлікту призводить до невизначеності, що ускладнює планування та реалізацію інвестицій.

2. Знищена інфраструктура: воєнні дії завдали значної шкоди інфраструктурі, включаючи дороги, мости, енергетичні системи, що ускладнює ведення бізнесу.

3. Економічна нестабільність: війна вплинула на макроекономічні показники, зокрема на валютний курс, інфляцію та рівень безробіття.

4. Складнощі в доступі до фінансування: банківська система також зазнала удару, що ускладнює отримання кредитів для бізнесів.

5. Правова невизначеність: деякі інвестиційні угоди можуть бути поставлені під загрозу через зміни в законодавстві, пов'язані з війною.

6. Відтік кадрів: велика кількість людей виїхала за межі країни, що призвело до нестачі робочої сили в деяких галузях.

7. Проблеми з постачанням: війна утруднила логістику та постачання товарів, що може негативно вплинути на виробництво.

Незважаючи на ці виклики, деякі інвестори бачать можливості в секторах, пов'язаних з відновленням, технологіями, аграрним виробництвом та інформаційними технологіями.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження дало змогу авторам сформулювати висновки та окреслити перспективи подальших наукових пошуків:

1. Ризик і невизначеність є фундаментальними чинниками, що впливають на ефективність інвестування. Ризик можна оцінити кількісно та керувати ним за допомогою сучасних інструментів, таких як диверсифікація, страхування чи хеджування. Невизначеність, навпаки, пов'язана з браком інформації та складністю прогнозування, що ускладнює прийняття інвестиційних рішень.

2. Законодавчі ініціативи, спрямовані на підтримку інвестиційних проєктів, створюють базу для залучення як внутрішніх, так і зовнішніх інвесторів. Індустріальні парки, державно-приватне партнерство та інші інструменти державної підтримки не можуть компенсувати високий рівень ризиків і прискорити економічне зростання.

3. Основними перешкодами є військові ризики, економічна нестабільність, зруйнована інфраструктура, відтік робочої сили та правова невизначеність. Україна зберігає значний інвестиційний потенціал за рахунок природних ресурсів, стратегічного розташування та можливостей для модернізації економіки. Створення сприятливого інвестиційного клімату є ключовим завданням для держави.

Перспективи подальших досліджень автори бачать у розробці нових підходів до управління ризиками в частині, адаптації міжнародних методик до локальних умов України, враховуючи специфіку економічної, політичної та соціальної ситуації, поглиблені дослідження секторів економіки, які мають найбільший потенціал у післявоєнний період, зокрема відновлюваної енергетики, сільського господарства та інфраструктурного будівництва. Перспективними є аналіз впливу цифрових технологій на залучення інвестицій та створення конкурентоспроможних умов для іноземних компаній, дослідження моделей фінансування відновлювальних проєктів, залучення міжнародних фондів і програм для підтримки інфраструктурних проєктів, розробка рекомендацій для уряду щодо підвищення макроекономічних показників, усунення бар'єрів для інвесторів та зниження бюрократичних перешкод. Подальші дослідження в цих напрямках сприяють створенню ефективної моделі інвестування, що відповідає викликам сучасної економіки України.

Література

1. Economics of uncertainty: a practical view of the problem: Monograph / edited by V. I. Hruska. Kyiv: «KROK» University of Economics and Law, 2021. 503 p.
2. В. В. Вітлінський, П. І. Великоіваненко. Ризикологія в економіці та підприємстві: монографія. К.: КНЕУ, 2004. 480 с.
3. Гранатуров В.М., Литовченко І.В., Харічков С.К. Аналіз підприємницьких ризиків: проблеми визначення, класифікації та кількісні оцінки: монографія. Одеса: Ін-т проблем ринку та екон.-екол. досліджень НАН України, 2003. 164 с.
4. ДСТУ 4397:2005 Сільськогосподарська техніка. Методи економічного оцінювання техніки на етапі випробування. *Будстандарт. Online*: [веб-сайт]. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=91480 (дата звернення: 20.10.2024)
5. Гусаріна Н. В., С. О. Черкасова. Ризик менеджмент надзвичайних ситуацій // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. 2021. №3(17). С. 63-68. doi: 10.15276/EJ.03.2021.9
6. Інформаційно-аналітичні матеріали щодо інвестиційного клімату в Україні. *Міністерство економіки України*: [веб-сайт]. URL: <http://surl.li/djhxmww> (дата звернення: 20.10.2024)
7. Інвестиційна діяльність в Україні за 1 квартал 2024 року. *Міністерство економіки України*: [веб-сайт]. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9cb46b66-6285-4f7f-a08e-f450f32f0cb2&title=InvestitsiinaDiialnistVUkrainiZa1-Kvartal2024-Roku> (дата звернення: 20.10.2024)
8. Івашко О. Індустріальні парки в системі інвестиційної безпеки держави: теорія та практика // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2018. Вип. 4. № 16. С. 32-40. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/431482.pdf>. (дата звернення: 20.10.2024) doi: 10.29038/2411-4014-2018-04-32-40

9. Бойко В., Бойко Л. Індустріальні парки – ефективний механізм залучення інвестицій для відновлення економіки у післявоєнний період. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 49. doi: 10.32782/2524-0072/2023-49-23 (дата звернення: 20.10.2024)

10. Чи готові інвестори вкладатися в Україну під час війни? SYROTA DZIS MELNYK & Partners: [веб-сайт]. URL: <https://sdm-partners.com/novyny/chy-hotovi-investory-vkladatysia-v-ukrainu-pid-chas-viiny/> (дата звернення: 20.10.2024)

Стаття надійшла 1.11.2024

Стаття прийнята до друку 15.11.2024

Доступно в мережі Internet 20.12.2024

Savenko I.

Doctor of Economics, Professor
Department of Management and Logistics
E-mail: iisavenko52@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-7901-6360

Sedikova I.

Doctor of Economics, Professor
Head of Department of Management and Logistics
E-mail: irina-sedikova@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-5684-6927

Asaulenko N.

Ph.D., Associate Professor
Department of Management and Logistics
Odesa National University of Technology
Kanatna str., 112 Odesa, Ukraine, 65039
E-mail: nataliya.asaulenko@ukr.net
ORCID: 0000-0001-7057-4614

INVESTMENT EFFICIENCY IN THE CONDITIONS OF RISK AND UNCERTAINTY

The article examines the effectiveness of investment in the conditions of increasing risks and economic uncertainty, which is a consequence of modern global and regional challenges. Ukraine faces numerous threats, including military conflicts, economic instability, devaluation of the national currency, destruction of infrastructure, legal uncertainty and labor outflow. In such conditions, making investment decisions requires a detailed analysis of risks and finding ways to minimize them.

The authors focus on the differences between the concepts of "risk" and "uncertainty". Risk can be assessed several times, which allows for the preservation of certain risk management strategies, such as diversification, insurance, hedging, etc. Uncertainty, on the contrary, is associated with a lack of information and difficulties in forecasting, which complicates the development of investment strategies.

The study examines various methods of investment risk management. Special attention is paid to state initiatives to improve the investment climate. Ukrainian legislation provides mechanisms to support investors, such as tax breaks, promoting the development of industrial parks, creating special economic zones and guarantees for strategic investors. Industrial parks are considered an effective tool for attracting capital, as they provide ready-made infrastructure for business, simplified administrative procedures. The study also analyzes the challenges facing investors in martial law, including: increased military risks and physical threats to investors' assets, a decline in foreign investment, high levels of corruption and bureaucratic barriers, and the outflow of skilled labor through migration processes.

Despite these risks, Ukraine has significant investment potential. The main advantages are its strategic geographical location, natural resources, high level of education of the population and active development of the technology sector. The state is actively working to attract investors, in particular by simplifying regulatory procedures, strengthening legal guarantees and developing partnerships with international financial organizations.

Key words: investment, risk, uncertainty, projects, management, efficiency, globalization processes.

References

1. Hruska, V. I. (Ed.) (2021). *Economics of uncertainty: a practical view of the problem*. «KROK» University of Economics and Law.
2. Vitlinskyi, V. V., & Velykoivanenko, P. I. (2004). *Ryzykologhiia v ekonomitsi ta pidpriemnytstvi*. KNEU.

3. Hranaturov, V. M., Lytovchenko, I. V., & Kharichkov, S. K. (2003). *Analiz pidpriemnytskykh ryzykiv: problemy vyznachennia, klasyfikatsii ta kilkisni otsinky*. In-t problem rynku ta ekon.-ekol. doslidzhen NAN Ukrainy.
4. DSTU 4397:2005 *Silskohospodarska tekhnika. Metody ekonomichnoho otsiniuvannia tekhniki na etapi vy-probuвання*. Budstandart.Online. https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=91480 (Retrieved October 20, 2024).
5. Husarina, N. V., & Cherkasova, S. O. (2021). Ryzyk menedzhment nadzvychainykh sytuatsii. *Ekonomichnyi zhurnal Odeskoho politekhnichnoho universytetu*, 3(17), 63-68. doi: 10.15276/EJ.03.2021.9
6. *Informatsiino-analitychni materialy shchodo investytsiinoho klimatu v Ukraini*. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. <http://surl.li/djhxmww> (Retrieved October 20, 2024)
7. *Investytsiina diialnist v Ukraini za 1 kvartal 2024 roku*. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9cb46b66-6285-4f7f-a08e-f450f32f0cb2&title=InvestitsiinaDiialnistVUkrainiZa1-Kvartal2024-Roku> (Retrieved October 20, 2024)
8. Ivashko, O. (2018). Industrialni parky v systemi investytsiinoi bezpeky derzhavy: teoriia ta praktyka. *Ekonomichnyi chasopys Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, 4(16), 32-40. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/431482.pdf>. (Retrieved October 20, 2024) doi: 10.29038/2411-4014-2018-04-32-40
9. Boiko, V., & Boiko, L. (2023). Industrialni parky – efektyvnyi mekhanizm zaluchennia investytsii dlia vid-novlennia ekonomiky u pisliavoiennyi period. *Ekonomika ta suspilstvo*, 49. doi: 10.32782/2524-0072/2023-49-23 (Re-trieved October 20, 2024)
10. *Chy hotovi investory vkladatysia v Ukrainu pid chas viiny?* SYROTA DZIS MELNYK & Partners. <https://sdm-partners.com/novyny/chy-hotovi-investory-vkladatysia-v-ukrainu-pid-chas-viiny/> (Retrieved October 20, 2024)

Received 1 November 2024
 Approved 15 November 2024
 Available in Internet 20.12.2024

Цитування згідно ДСТУ 8302:20

Савенко І.І., Седікова І.О., Асауленко Н.В. Ефективність інвестування в умовах ризику та невизначеності // Економіка харчової промисловості. 2024. Т.16, вип. 4. С. 29-35. doi 10.15673/fie.v16i4.3062

Cite as APA style citation

Savenko, I., Sedikova, I., & Asaulenko, N. (2024). Investment efficiency in the conditions of risk and uncertainty. *Food Industry Economics*, 16(4), 29-35. doi 10.15673/fie.v16i4.3062